



**centre  
cultural**  
TERRASSA

FUNDACIÓ  
VILA CASAS

Exposició

**BBVA CX**

**El Centre Cultural Terrassa presenta l'exposició *Agustí Centelles. Una crònica fotogràfica. Anys 30.***

La mostra, que obra aquest dijous 10 de novembre, està comissariada pel crític i historiador de l'art Daniel Giralt-Miracle i recull més d'un centenar de la col·lecció de còpies d'autor que la Fundació Vila Casas va adquirir l'any 2010 als hereus del qui és considerat el primer fotoperiodista català. L'exposició es podrà visitar fins al 8 de gener de 2017 a les Sales 3 i 4 del Centre Cultural Terrassa.

*Agustí Centelles. Una crònica fotogràfica. Anys 30* està constituïda per una selecció realitzada pel mateix Agustí Centelles entre els negatius que va recobrar acabada la Guerra Civil i que havien restat fins aleshores amagats a França. Centelles relata l'adveniment de la Segona República, l'esclat de la Guerra Civil, el front i la vida dels refugiats als camps de concentració francesos. Aquests episodis són narrats per Centelles en instantànies intuïtives i agosarades, amb compromís estètic, en les quals milicians i ciutadans anònims comparteixen pla amb figures destacades com Manuel Azaña, Francesc Macià, Lluís Companys, Buenaventura Durruti i La Pasionaria, entre d'altres.

Estructurada en sis àmbits expositius, República, 1931-1936; 19 de juliol i l'inici de la Guerra Civil; El Front (Retrats del Front); Rereguarda i El Camp de Concentració de Bram, la mostra compta amb un guió que permet reviure els fets de la guerra, i com aquesta va impactar en la nostra societat, especialment perquè les fotografies van acompanyades d'escrits documentals, que ajudaran a entendre la magnitud d'aquella tragèdia.

**República, 1931-1936**

L'itinerari expositiu s'inicia amb les obres que, sota el títol República, 1931-1936, reflecteixen la vida política, social i esportiva de la Barcelona d'aquells anys. L'arribada del President Macià al parc de la Ciutadella, el poeta i polític Ventura Gassol, la celebració de la victòria de Front Popular, l'arribada del president Companys del penal del Puerto de Santa María, Mari Sampere a la llotja d'un envelat, o els Jocs Florals

NOTA DE PREMSA

celebrats al Palau de la Música l'any 1935. Després de recuperar la maleta amb els negatius que va amagar a casa d'uns amics de Carcassona en exiliar-se, l'any 1976 positiva els negatius atorgant en alguns casos, un nou enquadrament a les fotografies.

### **19 de juliol i l' inici de la Guerra Civil**

Seguint el recorregut de la mostra ens endinsem en un segon àmbit expositiu titulat *19 de juliol i l' inici de la Guerra Civil*. Un total de 14 fotografies que coincideixen amb el moment més àlgid del fotògraf que aleshores ja col·laborava amb les agències AP, Havas, Fulgur o Keystone. En el moment del cop d'estat a Barcelona durant el 19 de juliol i els dies posteriors de plena revolució i ebullició social, Centelles capta algunes de les obres més reproduïdes de la seva obra i del conflicte, tant a la premsa nacional com internacional. Algunes d'elles, com *Guàrdies d'assalt al carrer Diputació*, van esdevenir una icona del moment i foren utilitzades com a fulletons propagandístics.

### **El Front**

Aquesta part inclou 17 fotografies d'*El Front* i 14 fotografies que agrupa a *Retrats del Front*. Algunes sense datar, i d'altres realitzades entre el 36 i el 38, reflecteixen la fotografia de guerra del reporter. Un treball que transita entre la imatge de front, ja que Centelles va recórrer diferents punts del front d'Aragó, i la de la reraguarda barcelonina. Cal esmentar que Centelles era un gran entusiasta del cinema, un fet que es fa palès en els enquadraments i punts de vista, són com fotogrames que formen part d'una narració visual que conté un moment culminant, l' instant precís que el fotògraf sabia captar. Entre els retrats del Front destaquen *Soldats llegint la premsa a Alcanyís*, *Grup de milicianes*, *El comandant Sales* o, *El coronel Bosch i el comissari Miret*.

### **La Reraguarda**

Es mostren retrats de l'anarquista Frederica Montseny i Mañé (1905-1994), Josep Tarradellas, Manuel Azaña y Díaz, el president Company i Teresa Pàmies en el míting de la Dona Antifeixista; l'alcalde de Barcelona, Carles Pí i Sunyer, visitant l'efecte de les bombes a la Barceloneta; l'Exèrcit Popular desfilant; la capitana Mika Etchebehere; el rector de la UB, Pere Bosch i Gimpere; *Mare i fill després del bombardeig de Lleida*, en són els protagonistes.

### **El Camp de Concentració de Bram**

Després de l'experiència al front i del temps en el que treballà per al Departament Especial d'Informació de l'Estat i al Servei d'Informació Militar del govern de la República, una època durant la que l'autor abandonaria la fotografia, començà -tal i com apunta Giralt-Miracle- un nou període, el de la retirada, el pas de la frontera, la

NOTA DE PREMSA

detenció en el camp d'Argelès i l'internament en El Camp de concentració de Bram, darrer àmbit del recorregut expositiu.

A finals de gener de 1939, juntament amb la resta de companys del gabinet emprendre el camí de l'exili cap a França, emportant-se en una maleta una tria de més de 5.000 imatges en forma de negatiu de pas universal, corresponents als anys de la República i la Guerra. Aquesta maleta, símbol de milers d'exilis, es convertiria posteriorment en l'anècdota més famosa de la seva vida.

Internat als camps de concentració d'Argelers i Bram, entre febrer i setembre de 1939, desapareixia el fotoperiodista que ocupava cobertes i reportatges per ser un refugiat més. Però lluny de resignar-se, continuà retratant la vida dels detinguts a Bram, produint un fons de més de 600 imatges excepcionals en el documentalisme i en la visualització del sistema concentracionari francès. Segons el comissari, aquestes fotografies representen l'inici d'un altre capítol de la vida de Centelles, ja que el fotoperiodista desenvolupà una altra faceta de la seva carrera, la de fotodocumentalista. Assabentats els caps del camp de la condició de fotògraf professional de Centelles, li van encomanar que realitzés fotografies pels carnets de tots els interns.

Això li va permetre iniciar un "negoci", del que s'aprofitarien els caps i gendarmes del camp ("Tots els gendarmes ens demanen que els fem fotos. (...) El fruit de les fotos ens permet comprar peix escabetxat, tomàquets en conserva, bitxos, llet, cebes, ous, puros i purets ("senyoretetes"). Això rutlla"), però que alhora li permetria treure un rèdit que l'ajuda a sobreviure i a deixar constància en una narració visual detallada del que ell i la seva gent estaven vivint: primer el fracàs moral d'una derrota i després el desemparament que els exiliats van trobar a França, la reclusió en camps d'internament, on van ser tractats en condicions infrahumanes que van desencoratjar-lo, però tot i així seguí lluitant i no va claudicar dels seus ideals republicans. I probablement va ser la fotografia i el que ella representa des del punt de vista intel·lectual el que li va donar l'energia necessària per a resistir.

Bram també és significatiu perquè per primera vegada Centelles no solament fotografià tot el que veia i tot el que tenia interès de la rutinària vida d'uns interns, sinó que també va escriure un diari adreçat al seu fill on li explicava tot el que passava i entre el text i les imatges sabem de les malalties, les depressions, les converses, l'alimentació, la higiene, les enyorances, la correspondència, etc.

Les 600 fotografies que va fer entre març i setembre del 39 al camp de Bram, com totes les seves fotografies, són molt explícites i capten el detall d'interès més petit, però no s'hi descobreix una voluntat de denúncia, sinó de crònica. Evidentment ens donà a conèixer la postració de tots els vençuts aplegats en el camp, la cruesa d'una situació

NOTA DE PREMSA

que denigrava la condició humana, però perquè aquells que poguessin veure les fotografies, si mai aconseguien sortir del camp, facin el seu judici.

Exposició produïda per la Fundació Vila Casas  
Fotografies custodiades per l'Arxiu fotogràfic de Barcelona  
Comissari de l'exposició: Daniel Gitalt-Miracle  
© de les fotografies:  
Espanya. Ministerio de Educación, Cultura y Deporte.  
Centro Documental de la Memoria Histórica.  
Archivo Agustí Centelles i Ossó.

**Les dades:**

**Agustí Centelles**

**Una crònica fotogràfica · Anys 30**

**Sala 3 i 4, des del 10 de novembre fins al 8 de gener**

**Venda del catàleg de l'exposició a la recepció del Centre Cultural Terrassa · 18€**

**Més informació:** [Dossier de Premsa Fundació Vilcasas](#)

**NOTA DE PREMSA**

**Comunicació** T 93 780.64.31 · 649.65.98.40 [comunicacio@fundacioct.cat](mailto:comunicacio@fundacioct.cat)